

**Pedagogicko-psychologická poradna
Olomouckého kraje**

ŠKOLNÍ ZRALOST

**PRACoviŠTĚ ŠUMPERK
ELOKOVANÉ PRACoviŠTĚ MOHELNICE**

Mgr. Jana Faltusová

Mgr. Pavla Knýřová

ŠKOLNÍ ZRALOST

=připravenost dítěte
absolvovat školní vyučování

= takový stav tělesného a psychosociálního vývoje, kdy je dítě přiměřeně fyzicky i psychicky disponováno pro požadovaný výkon ve škole a kdy samo zažívá pocit uspokojení ze zvládnání úkolů, které jsou na něj kladeny.

Proč je otázka školní zralosti důležitá?

Nástup do 1. třídy je krásné, ale i náročné období v životě každého dítěte a jeho rodičů

Vhodný okamžik vstupu = dobrý start

Pokud dítěte není školsky zralé – zvyšuje se pravděpodobnost toho, že nedokáže plně využít své předpoklady – hrozí například neúspěch, špatné známky, nechuť, nedostatek motivace, špatný vztah ke škole a učení, strach, častější nemocnost, problematické vztahy se spolužáky...

Správný ale není ani odklad školní docházky u dítěte zralého a školsky připraveného – hrozí například nedostatek zájmu o školní práci, snížení motivace, nuda, vyrušování, zlobení, problematické vztahy se spolužáky...

KOMPETENCE při posuzování ŠZ

- Kdo rozhoduje? **VY RODIČE**
- Radu, doporučení a informace můžete hledat u
 - učitelek z MŠ
 - učitelek ZŠ při zápisu
 - pracovníků školského poradenského zařízení
 - pediatra, ošetřujícího lékaře, logopeda...

- Pokusíme se Vás seznámit s tím, co sledovat, k čemu by mělo Vaše dítě před vstupem do školy dozrát.
- Uváděné schopnosti a dovednosti, stejně jako příklady je nutno brát orientačně.
- Každé dítě se rozvíjí svým tempem a jeho vývoj je potřeba posuzovat individuálně s ohledem na mnoho proměnných.
- Následující informace proto mají sloužit k doplnění a utřídění Vašich informací k otázce školní zralosti, nikoliv ke strašení, co ještě Vaše dítě neumí.

Oblasti, kterým se budeme věnovat

- Chronologický věk
 - Fyzická zralost
 - Psychomotorický vývoj
 - Hrubá motorika
 - Jemná motorika
 - Grafomotorika
 - Lateralita
 - Percepční úroveň
 - Zraková percepce
 - Sluchová percepce
 - Řeč a vyjadřovací schopnosti
- Rozumové schopnosti
 - Paměť
 - Předmatické představy
 - Citová zralost
 - Sociální zralost
 - Pracovní zralost

Pozn. Nejedná se o izolované funkce. Všechny oblasti se vzájemně ovlivňují a podporují

K zápisu jsou zvány všechny děti, které k 31. srpnu dovrší 6 let věku.

FYZICKÁ ZRALOST

- Přiměřená výška, váha
- Celkový zdravotní stav – pozor na častou nemocnost → časté absence ve škole
- Otázka případných konkrétních onemocnění
- Posouzení v kompetenci PEDIATRA

HRUBÁ MOTORIKA

= **Schopnost dítěte ovládat celkové pohyby svého těla**

- Je šikovné, učí se snadno sporty?
- Udrží rovnováhu na jedné noze?
- Umí skákat na jedné noze?
- Házet a chytat míč?
- Přeskočit přes předmět, vyskočit?
- Zvládá jednoduchý rytmický pohyb?

JEMNÁ MOTORIKA

= jemné pohyby, při kterých jde o souhru rukou a zraku

- Zvládá zapínat a rozepínat knoflíčky, zipy?
- Manipuluje obratně s drobnými předměty?
- Dotkne se bříškem každého prstu na ruce bříška palce?

Rozvíjí: práce se stavebnicemi, kostkami, mozaikami, navlékání korálek, malování, lepení, modelování

GRAFOMOTORIKA

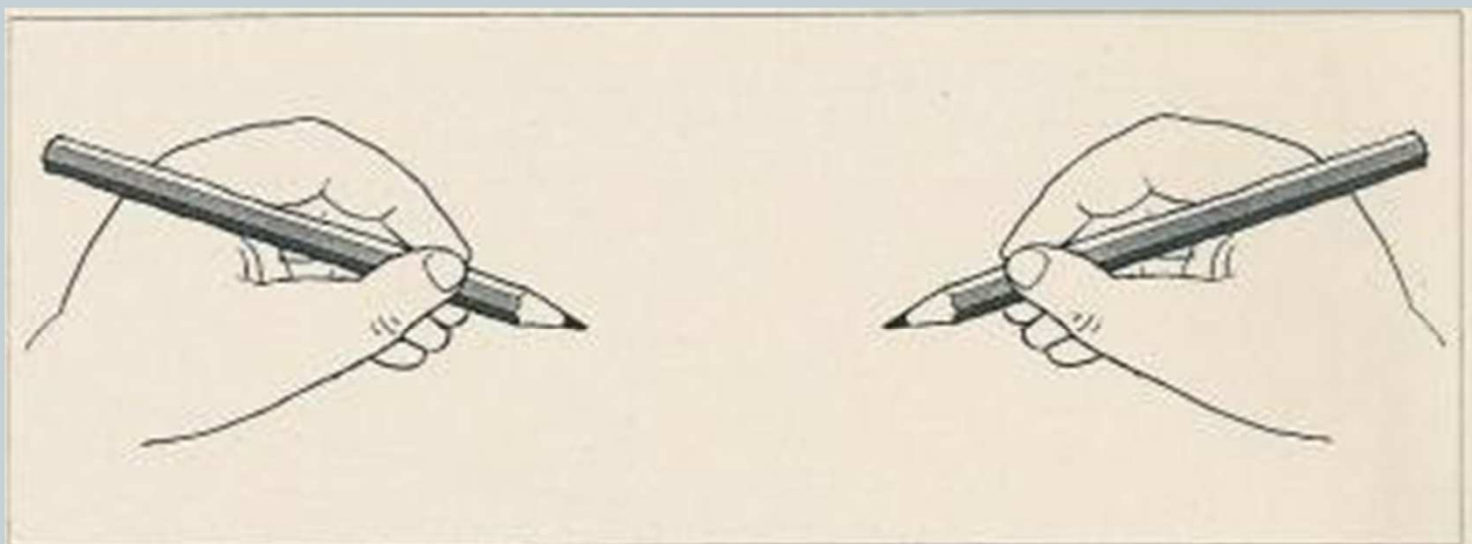

= soubor psychomotorických činností, které jedinec vykonává při psaní

- Malování, kreslení, vybarvování
- Zvládá kreslit čáry, kruhy, spirály, horní a dolní oblouky, vlnovky, horní a dolní smyčky?

Při psaní pozor na:

- Správné sezení
- Správné držení tužky
- Správný sklon papíru

Správné držení psacího náčiní u leváků, u praváků.

LATERALITA

= **Přednostní užívání jednoho z párových orgánů pohybového nebo smyslového ústrojí - ruky, nohy, oka, ucha**

- Souhlasná
- Zkřížená
- Nevyhraněná

Leváctví není handicap – nepřecvičovat

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ

Rozeznat rozdíl:

- Mezi obrazci, které se liší tvarem
- Jsou tvarem stejné, ale obrácené vertikálně (nahore/dole)
- Obrácené k sobě horizontálně (podle zrcadlové osy)

Pohyb očí zleva doprava

Rozvíjí: pexeso, puzzle, pozorování, Kimovy hry,
hledat shody a rozdíly, doplnit neúplné obrázky...

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ

- Rozlišovat jednotlivá slova ve větě
- Rozlišovat jednotlivé hlásky ve slově – určit počáteční písmeno, poté na které písmeno končí
- Vytleskat počet slabik ve slově

Rozvíjí: Hry na určení polohy zvuku, rozeznávání jednotlivých zvuku, rytmická cvičení – vyťukání, tleskání, tichá pošta, poslouchání pohádek...

Důležitý předpoklad pro psaní diktátů a čtení

Řeč a vyjadřovací schopnosti

- **FORMÁLNÍ** stránka řeči – správnost **výslovnosti**, případná vada řeči – v kompetenci LOGOPEDA

Prominout lze špatnou výslovnost r, ř

- **OBSAHOVÁ** stránka řeči – **slovní zásoba**

Mělo by být schopno krátkého vyprávění

OBEČNÉ ZNALOSTI

- Osobní informace
- Názvy částí těla
- Určení místa (na, vedle...)
- Směrů (nahoru, dolů...)
- Orientace v čase
- Barvy
- Pamatovat si skupiny slov (dny v týdnu, ovoce)

ROZUMOVÉ SCHOPNOSTI

- Zvládá odlišovat realitu, méně závislé na svých subjektivních přáních a představách
- Dokáže rozlišit části obrazce, které dříve vnímalo jako celek (platí pro vizuální i akustické obrazce)
- Začátek logického myšlení - na konkrétních předmětech
- Úvahy o pojmech (co mají podobného stůl a židle, košile a svetr aj.)
- Vědomosti (kolik nohou má kočka, kolik dnů je v týdnu...)

PAMĚŤ

- Dokáže vykonat několik drobných činností (2-3), tak jak šly za sebou. (Běž do pokojíčku, prosím, a přines mi tu knížku o princezně, budeme si spolu číst).
- Zapamatovat si větu 7-8 slov a doslova ji zopakovat
- Umět básničku, písničku
- Zraková paměť – pexeso, Kimovy hry, Hry co se změnilo.

PŘEDMATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

- Porovnání množství (více/méně)
 - Porovnávání velikosti (velký/malý, krátký/dlouhý)
 - Rozpoznávání základních geomet. tvarů – kruh, čtverec, trojúhelník
 - Ubírat nebo přidávat předměty podle potřeby
 - Představa číselné řady (cca do 10)
-
- Orientace na ploše, orientace v prostoru a pravolevá orientace

CITOVÁ ZRALOST

- Schopnost sebekontroly, schopnost odložit uspokojení svých přání
- Zvládat své city a reakce bez křiku a pláče
- Jistá odolnost k frustracím, schopnost přijmout případný neúspěch
- Když už rozčílení tak slovní, ne fyzické napadání

- Umět vyjádřit své potřeby, požádat o pomoc
- Nemělo by být příliš bojácné a úzkostné v kontaktu s vrstevníky, dospělými osobami

SOCIÁLNÍ ZRALOST

- Zvládá odloučení od maminky
- Dokáže se podřídít autoritě paní učitelky
- Je ochotné ke spolupráci
- Zvládá se začleňovat do skupiny vrstevníků
- V případě potřeby je ochotné dle svých možností pomoci, rozdělit se (o hračky...), počkat, až na něj přijde řada.
- Zvládá osobní hygienu (toaleta, mytí rukou, čištění zubů)

PRACOVNÍ ZRALOST

- Dokáže rozlišit hru od povinnosti
- Zadaný úkol se snaží splnit a dokončit
- Přiměřené tempo práce
- Pokračuje ve hře nebo plnění úkolu i přes drobné překážky
- Soustředěnost při hře/strukturované činnosti
- Dokáže zaměřovat pozornost žádoucím směrem, a to i k podnětům, jež samy o sobě nejsou pro něj lákavé.
- Dovede přijmout daný program dne, podřídí se rytmu vyučovacích hodin.

HLAVNĚ ŠKOLOU NESTRAŠIT 😊

Nastat může:

žádáte o

potřebujete doporučení

- 1) Odklad školní docházky
- 2) Předčasný nástup dítěte narozeného od počátku školního roku do konce roku kalendářního
(tj. od 1.9.-31.12.)
- 3) Předčasný nástup
(tj. od 1.1)

školského poradenské zařízení (PPP/SPC)
a lékaře nebo klinického psychologa

školského poradenského zařízení

školského poradenské zařízení **a** lékaře

VYŠETŘENÍ V PPP

POKUD SI NEJSTE JISTI A MĚLI BYSTE ZÁJEM O
VYŠETŘENÍ V PPP – POSOUZENÍ ŠKOLNÍ ZRALOSTI

DOMLUVTE SE BUĎ V PŘÍSLUŠNÉ MŠ, ZDA ORGANIZUJE
SCREENING ŠKOLNÍ ZRALOSTI

NEBO

KONTAKTUJTE PRACOVIŠTĚ PPP

**NA ZÁKLADĚ VYŠETŘENÍ ZÍSKÁTE KONKRÉTNÍ
DOPORUČENÍ K ROZVOJI JEDNOTLIVÝCH
SCHOPNOSTÍ A DOVEDNOSTÍ U VAŠEHO DÍTĚTE.**

DOTAZY

MATERIÁL

Použitá literatura a zdroje

- 1) Bednářová, Šmardová, (2007). *Diagnostika dítěte předškolního věku*. Brno: Computer Press.
- 2) Pešová, Šamalík, (2006). *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Praha: Grada.
- 3) Hartl, Hartlová (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
- 4) Langmeier, Krejčířová. (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.
- 5) Časopis rodina a škola – série článků Rodičům prvňáků a předškoláků, Hraní na školu 1-6.

obrázky:

http://3.bp.blogspot.com/_o_2IAHevVNg/SPSWYYCzUSI/AAAAAAAAAAIk/a6pBA-hiG8w/s400/pero2.jpg [dne 15.11.2011]

<http://www.mmsprani.cz/k-narozeninam/obrazky/prani-k-narozeninam-obrazky-2.php> [dne 15.11.2011]